

Leidžia Spaudos b-vė „Sveikas“

Redakcijos ir Administracijos adresas:

„LIETUVIS BRAZIL.“

Rua Bandeirantes, 92 (Bom Retiro)

Tel.: 4-1125 Caixa postal, 1764. S. Paulo.

# LIETUVIS BRAZILIJOS

JORNAL LITHUANO

Atsk. numeris 300 reis

Prenumeratos kaina:

Brazilijoje metams-10\$000 pusei - 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.

Užsienin: metams - 20\$000 pusei metu 12\$000.

Redaguoja

St. Vancevicius

5-ti METAI.

SÃO PAULO, 1933 m. Rugsėjo - Setembro mėn. 28 d.

NR. 38 (246)

## Lietuviško susi- pratimo gairė- mis.

Tragiškai žuvusių mūsų tautosko  
aukų lakūnų, Dariaus Girėno vardai  
labai gyvai palieja ir mūsų šeimyną. Iš  
siblaikiusią po visą pasaulį. Galima  
sakyti, nėra dabar tokio krašto, kur lie-  
tuviai nerikėtų Dariaus Girėno pamin-  
klui aukų. Aukos renkamos visur, kur  
tik pasitaiko proga, renka jas visi be  
pažūrų bei įsitikinimų skirtumo lietu-  
viai, kaip Lietuvoje taip šeimynoje. Per  
keliolika dienų Lietuvoje, kaip rašo lai-  
kraščiai, buvo surinkta jau virš 30.000  
litų.

Ir mūsų kolonija S. Paulo prieš  
dvi savaites aukus pradėjo rinkti tuose  
miesto rajonuose, kur daugiausia gyvena  
lietuviai. Paskiros „Lietuvių Sąjūn-  
gos“ organizacijos ir pavieni asmens  
aukas renka. Jau keiči šimtai mūrelių  
yra surinkti, tačiau aukos bus renka-  
mos iki spalio mėnesio pirmos dienos.  
Viena kita organizacija rengia savybės  
vakarėlius, visą dieną skirdama mūsų  
didvyrių paminklui pastatyti.

Pasiteiravę žmonium delei, kokiam  
me S. Paulo rajone aukų rinkimas sek-  
mingesnis, tenka pripažinti, kad villa  
Anastacio-Lapos rajonas skaitlingiausiai  
dalyvauja aukų rinkime. Antroji vietoj  
elna Sąjunga „Viltis“, trečioji — villa  
Bela ir t. t.

Tariamieji „progresistai — kultūr-  
ninkai — žiburiečiai“ aukų rinkime ne-  
sigirdėt kad dalyvaudų, prieinam —  
vienur kitur net agituoja nenokti...  
Kodas būtų nepatikėtinas dalykas, bet  
turime dar kartą priminti, kad yra žmo-  
nių, kuriems visi svetimi dievai yra pir-  
moji eilė, tik ne savo, lietuviškos ambi-  
cijos reikalai. Girdėi, kad ir villa Be-  
les kairurie „šviesuoliai“ su pasipikti  
nimu aukų rinkėjams vėždarą duris.

Aitru tokius faktelius priminti,  
bet tai gal ir neprošai, kad susipratu-  
siej lietuviai turi progas pažinti nete-  
kusius savygarbos. Labai būtų laikas  
padaryti iš to tinkamas išvadas, visi  
kaif atsirabežuojant nuo tokių išsigin-  
ėlių draugystės, nes tokie asmenys ne-  
vėti net paprasčiausio žmoniško pasigai-  
lėjimo.

Visi rajonų aukų lapai, kai jie bus  
pristatyti, bus paskeičti spaudoje draug  
su aukavusių pavardėmis. Bus taip pat  
paskelbta bendra surinktoji suma, ku-  
rią mūsų Konsulatas persiųs Lietuvon  
Dariaus-Girėno paminklui statyti Komi-  
tetui.

„Liet. Aidas Braz.“ taip gražiai  
paminėjęs lakūnų tragediją, negirdėt  
kad atminimui pagerbti rinktų aukas, o  
juk, norėdamas, galėtų tai padaryti.

Dar kartą visus susipratusius lie-  
tuvius raginame neatsilikti nuo savo  
brolių, nes aukų rinkimo laikas jau  
baigiasi.

Redakcija.

Kas bus, kas nebus,  
bet Lietuvis neprazul!

## CASAS PERNAMBUCANAS

VASAROS SEZONUI MŪSŲ  
NEBLUNKAMU SPALVU  
PLONIEJI AUDINIAI

### LIETUVOJE

LIETUVA PASTATYS DARIUI IR GI-  
RĖNUI DIDELĮ PAMINKLA.

Vos tikrai pasiekė Lietuvą pirmos  
žinios apie Dariaus ir Girėno didį  
jį žygi ir tragišką jų mirtį, tuoj iškilio  
mintis jų šiam nepaprastam pasiryžimui  
įamžinti — pastatyti mižinišką pamink-  
klą. Dar nebuvo pasibaigusios mūsų  
didvyrių laidojimo iškilnės, o j specialiai  
įsteigta šiam reikalui fondo pradė-  
jo plaukti aukos: Aukoją Dariaus ir Gi-  
rėno paminklo statymui pavieni asmens  
ir organizacijos tūkstančiai ir dešimti-  
niai litų. Jų žygis yra juk visos lietu-  
vių tautos pasididžiavimas ir kiekvienas  
todėl jų vardą įamžinti padeda kaip  
beįstengdamas.

Dariui ir Girėnui paminklas bus  
pastatytas toksi, kokio lakūnams nėra  
ne tik Lietuvoje, bet ir visam pasauly.  
Jis vaizduos jų neapsakomą tėvy-  
nės meilę, neišmatuojamą pasiryži-  
mą, drąsę, pasiukojimą ir tragišką  
mirtį. Jis bus pastatytas Kaune to-  
kioje vietoje, iš kurios jį matys visas  
miestas. Naktį jis bus apšviečiamas  
elektros šviesa. Jis primins kiekvienam  
kad Lietuva turi didvyrių ir kad reiki-  
niti jų didvyrių keliais.

Nors jau daug aukų į fondą pamin-  
klui statyti suplaukė, tačiau jų dar  
maža. Tuo tarpu renkamos, aukos šiam  
tikslui visoje Lietuvoje ir kiekvienas  
kas tik gali, neatsisako prisidėti nors  
ir menka suma.

### DU SPORTININKAI APLINK LIETU- VA

Du jauni žmonės, D. Varnas ir J.  
Ramanauskas rugpjūčio 23 dieną pradė  
jo bėgimą aplink Lietuvą. Tai pirmas  
sis Lietuvoje tokio sporto bandymas.  
Jiems teks padaryti kelio apie 1100 ki-  
lometrų įrodymai, kad tikrai bėga  
nustatytu keliu ir kad tikrai bėga, jie  
turi su savim knygelę, kurioje valdžios  
įstaigos ar visuomenės organizacijos da-  
ro reikalingus pažymėjimus. Minimi  
sportininkai mano Lietuvą apibėgti per  
18 dienų.

### GRASINA UŽDARYTI DIDELĮ ZUPE- RIO FABRIKA.

Klaipėdos didelio dirbtinių trašų  
(zuperio) fabriko «Union» vadovybė ža-  
da fabriką uždaryti, nes šiemet beveik  
visas zuperis yra įvežtas iš užsienio ir  
jo gamyba «Unionui» neapsimokanti.  
Iš tikrųjų, žemės ūkio kooperatyvų są-  
junga (sutrumpintai «Lietūkis», kuris

aprupina mineralinėmis trašomis daug  
lį ūkininkų, užpirkti superfosfatą (zupe-  
rij) «Union» fabrike šiemet atsisako.  
Mat, angli ir olandų superfosfato fabri-  
kai pasiūlė šių trašų maišuką po 7 lt.  
50 ct., o «Union» fabrikas reikalavo  
mokėti po 8 lt. 85 ct. Partraukus iš  
užsienio didelius kiekius superfosfato  
(zuperio), «Union» fabriko gaminimas  
rinka labai sumažėjo, o «Union» fabri-  
kas negalės prekės picesne kaina paleis  
ti.

Jeigu «Union» faarikas užsidarytų  
netektų darbo apie 300 darbininkų ir  
ši pramonės šaka Lietuvoje žlugtų.

«Union» dirbtinių (minerallinių)  
trašų fabrikas Klaipėdoje yra labai di-  
delis ir vienintelis visoje Pabaltėje. Prieš  
karą jis gamino zuperį ne tik Lietuvai  
bet ir Latvijai ir Estijai. Per karą ir  
jo karo, net iki 1928 metų, fabrikas  
stovėjo ir pusėtinai apgėdo. 1928 me-  
tais buvo atremontuotas ir paleistas į  
darbą. Fabrikas yra Vokietijų Štetino  
dirbtinių trašų didelės «Union» bendro-  
vės nuosavybė.

Tuo tarpu «Union» fabriko užda-  
rymo klausimas nėra galutinai išsprę-  
stas.

### SKAUTYBĖS ĮKURĖJAS LIETUVOJE

Lietuvos skautų 15 metų sukaktu-  
vių proga, Lietuvą aplaukė skautybės  
įkurėjas ir viso pasaulio skautų šefas  
lordas Baden-Powelis. Jis atplaukė lai-  
vu į Klaipėdą rugpjūčio mėn. 17 dieną.  
Ilydimas 640 anglių skautų vadų, ir ap-  
lankė didį Lietuvos skautų sąskrydį  
Palangoje.

Palanga jau iš anksto buvo pasi-  
rengusi sutikti aukštuosius svečius. Tą  
dieną visas miestas pasipuošė tautinė-  
mis vėliavomis ir prie vartų, ant kurių  
buvo parašas „Sveikas, tuylimas svety!“  
susirinko tūkstančiai žmonių. Čia sve-  
čius sutiko Palangos miesto burmistras  
dr. J. Šliupas ir įteikė Baden-Poweliiui  
Palangos miesto dovaną — gintaro obe-  
liską, kuriame išraižytas Vytauto Didžio  
jo atvaizdas ir Gedimino stulpai. Nuo  
vartų visi nuvyko atidaryti Baden-Po-  
welio atsilankymo proga pavadintos jo  
vardu gatvės.

Kiek vėliau Lietuvos skautų šefas  
Respublikos Prezidentas A. Smetona, ir  
svečiai nuvyko į skautų stovyklą. Čia  
pirmasis prabilo Respublikos Preziden-  
tas, paskui pasakė kalbą ir Baden-Po-  
welis. Jis pasveikino skautus lietuviš-  
kai ir pareiškė, kad džiaugiasi apnau-  
kęs skautus tos šalies, kurią jau senai  
norėjo pamatyti. Lietuvos skautai pa-  
darę jam labai gerą įspūdžio ir esą ne-  
blogesni už kitų kraštų skautus. Jis  
perdavė anglių skautų linkėjimus lietu-  
viams ir pastebėjo, kad laukia tie mū-  
siški atsilankymo.

Lietuvos skautų šefas lordą Baden-  
Powelį apdovanojo aukščiausiu skautų  
garbės ženklu Geležinio Vilko ordenu ir  
vadų juosta, o ponį, viso pasaulio skau-  
tų šefą, Lelijos ordenu. Svečiai, ap-  
žiūrėję stovyklą ir pasikerę skautų  
pasirodymu, išvyko į Latviją. Iš Palan-  
gos išvykęs lordas Baden-Powelis Lie-  
tuvos Respublikos Prezidentui atsiuntė  
teogramą: Anglų skautininkai ir skau-  
tinkės nuostabiai vertina puikų priėmi-  
mą ir dėkingai perstūmė savo geriaus-  
sius linkėjimus.

Vokiečiai sulaukė P. Uzdavinį.

Rugpjūčio 22 d. Eitkūnuose vokie-  
čių policija sulaukė Vilniui vaduoti są-  
jungos generalinį sekretorių ir „Mūsų  
Vilniaus“ redaktorių p. Uzdavinį kartu  
su žmona. Jie grįžo iš kelionės po Vo-  
kietiją. Sulaukimo priežastis kol kas  
nežinoma. Sulauktytoji telegrafu krei-  
pėsi į atitinkamas mūsų vyriausybės  
įstaigas Kaune, kad būtų daroma žygių  
jiems paleisti. Mūsų piliečių sulauky-  
mas Vokietijoje pasikartoja jau kelintą  
kartą.

Vyriausybė dėl suėmimų darys  
Berlyne žygių.

Iš daugelio suimtų Tilžėje ir kitur  
Lietuvos piliečių vokiečiai bent kelius  
jau paleido. Kitus tebelauko dar arešto  
namuose ir stropiai tardo.

Tilžės vokiečių, valdžios organai  
tvirtina, kad suimtieji spekuliuavo neleis-  
tinu būdu valiutomis. Tačiau paleistieji  
ji pasakoja, kad tardymas yra gana sa-  
votiškas ir su valiutomis mažai ką be-  
drą turi. Pav., vienas klaipėdiecis, šau-  
kių sąjungos narys, buvo kamantinė-  
jamas ištisą dieną ir vis apie šaulių są-  
jungą, jos veikimą ir t. t.

Girdėtis, kad Lietuvos vyriausybė  
dėl visų tų atsitikimų įteksianti Vokie-  
tijos vyriausybei protestą.

Derybos su Rusais dėl miško.

Kaip jau buvo rašyta, sovietų ru-  
siai atsisakė teikti Klaipėdos lentpiū-  
vėms apdirbti savo mišką. Nebegauda-  
mos miško, lentpiūvės atsidūrė ne ko-  
kioje padėtyje ir bent pora tūkstančių  
darbininkų neteks darbo. Kad išven-  
gus panašius likimo, miškų sindikato  
atstovai nuvyko į Maskvą ir pradėjo su  
rusiais derybas. Kiek girdėtis, derybos  
vyksta sėkmingai, ir galimas daiktas,  
bus baigtos tuo, kad rusai mišką Klap-  
pėdos lentpiūvėms vėl pradės teikti.

Nuteistųjų mirtį byla.

Rugsėjo 13 d. Vyriausio Triūnolo  
Klaipėdos skyrius nagrinės Klaipėdos  
apygardos teismo nuteistų mirti vokie-  
čių Smetono ir Jozupeito kasacinę by-  
lą. Jie kilę iš Tilžės ir kaltinami nu-  
žudę pernai metais Piktupėnuose ūki-  
ninką Genį, jo žmoną ir du sūnus. Po-  
licija juos sučiupo bandančius paspru-  
kti į Vokietiją. Abu nuteistieji ginasi ir  
kalti neprispajįsta.

Žilių teis šiais metais.

Kosto Olišausko žudytojo Žilias  
byla bus sprendžiama Kauno apygar-  
dos teisme šių metų pabaigoje. Ražy  
( tęsinys 2 pusl.)



(tesinys iš 1 pusl.)

mėtina, kad, teismui artinantis, žilius įpuolė į nusiminimą, pasidarė maldin gas ir rašinėja visiemis giminėms atsis-veikinimo laiškus.

### Pasitarimai dėl Danų skolos.

Danų firma, kuri yra pastačiusi Lietuvoj Telšiu — Kretingos geležinke lį, kaip žinoma, yra padariusi sutarti, kad Lietuvos valdžia jai mokėtų doleriais. Tačiau kai dabar doleris krito, ši firma turi žymių nuostolių ir reikalauja, kad Lietuvos valdžia mokėtų li tais. Tuo reikalu įeina tarp danų fir mos ir Lietuvos valdžios ginčas. Šį ginčą galutinai išspręsti bus susaukta iš susisiekimo ministerijos ir kitų žin- jų komisija, kuri galutinai šį ginčą iš- spręs. Tačiau vis dėlto manoma, kad Lietuvos valdžia litais nemokės, o, jei jau ir mokėtų, tai reikalaus kai kurių lengvatų išsimokėjimo atžvilgiu.

### Kovos su padegėjais.

Lietuvoje, palyginant su kitais metais, gaisrai nesumažėjo, bet turi tendencijos didėti, nežinint didelės pro pagandos ir kitų priemonių.

Atitinkamos ištaigos nustatė, kad gaisrų didėjimo priežastis yra ne vien nelaimingi atsitikimai, bet ir bloga va lia. Daug padegimų būna iš keršto, iš noro pasipelnyti, turta apsidraudus ir t. t. Nutarta išleisti įstatymą, pagal kurį visi tie, kurie padegė savo ar sve timus trobesius blogu tikslu, būtų bau dziami sunkiausiom bausmėm, net iki mirties bausmės.

### Vaikelio Jėzaus dr-ja statys didelę dirbtuvę.

Vaikelio Jėzaus dr-ja, kurios prieg lauda yra VIII forto ribose, Vilijanpo lėj, mano nupirkti iš rusės kunigaikš tieuš Serebriakovienės didelį sklypą ir ten pastatyti modernią baldų dirbtu vę.

Toj prieglaudoj laikomi našlaičiai čia mokysis amatų.

### Kaliniams laikys daug paskaitų.

Kalinių globos dr-ja yra nutarusi šiais metais laikyti paskaitas visuose Lietuvos kalėjimuose. Paskaitų tikslas būslas supažindinti kalinius su naujai keičiamais baudžiamais įstatymais ir ki tais kaliniams naudingais klausimais.

# Lietuvis Portretistas

Visi, kas norite turėti atminčiai savo tėvelių, brolių, sesių ar giminių ir savo PORTRETUS, kreipkitės pas

## Kazį Bratkuską.

Darau padidinimus iš mažų ir senų fotografijų, visokio didžio, apvalius, gaubtus, keturkampius ir t. t. Darbas ávarus ir garantuotas. Lietuviams darau didelę nuolaidą. Kreiptis: K. Bratkuskas Rua Bandeirantes 34, casa 1. São Paulo.

# Pranešimai.

Pranešama, kad žuvusi lietuvų, transatlantinų lakūnu, Dariusus iri Gi- rėno paminklo statymui aukas prima- ir „Lietuvis Brazilijoj“ Redakcija, dar- bo valandomis. Aukos priimamos iki š. m. spalio 1 dienos.

„Lietuvis Brazilijoj“ Redakcija

Pranešama, kad š. m. rugsėjo 24 d. lygiai 3 val. p. p. B. Liet. Jaunimo S ga «Viltis» šaukia visuotiną narių su sirinkimą. Liet. Namų salė], rua Ban- deirantes, 92.

Susirinkime p. Dr. P. Mačulis skaitys labai įdomią paskaitą jaunimui. Narių atsilankymas būtinas. Taip pat kviečiami ir prijaučiantieji, Valdyba.

# Paieškomi

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 kviečia:

1. Sadauskas Antanas, iš Kauno [apskr.
2. Fetkulas Juozas, iš Rusijos.
3. Gaigalas Mikas, iš Utenos aps
4. Butėnas Bronius, iš Rokiškio [apskr.
5. Matusavičius Juozas, iš Kauno
6. Misiūnas Jonas, iš Rokiškio [apskr.
7. Vagonis Pranas, iš Ukmergės.
8. Urbonienė Aleksandra, iš Kau [no apskr.
9. Semionovas Vasilijus, iš Kau [no apskr.
10. Stipeikis Juozas, iš Utenos aps
11. Kovaliauskytė Marė, iš Trakų [apskr.
12. Čeponis Pranas, iš Latvijos.
13. Balandzius Juozas, iš Kauno [apskr.
14. Uldukaitė Nastė, iš Rokiškio [apskr.
15. Meškaliūnas Petras, iš Ukmer- gės apskr.
16. Pavliūčenkovytė Vasa, iš Kau [no apskr.
17. Daniėlius Stasys, iš Kauno aps
18. Drulytė Ona, iš Jurgiskės.
19. Bacevičius Benediktas, iš Kau [no apskr.
20. Lukėys Tamošius, iš Vilkavii [kio apskr.

Paskaitas skaityti sutiko daugelis advo katų, literatų ir mokslininkų.

### Atgijo laivyno idėja

Keletas žymių Amerikos lietuvių projektuoja įsteigti Lietuvos laivyno fondą ir nupirkti tris pagrindiniai at- remtuotus Amerikos laivus Lietuvai. Laivų bedarbių dabar esama daug, to dėl galima būsią pigiai nupirkti. Tuo reikalu jie mano kreiptis ir į Lietuvos atitinkamas organizacijas, kad visi ben drom jėgomu prie to darbo prisidėtų. Pažymėtina, kad panašūs sumanymas amerikiečių tarpe buvo jau kilęs 1919 metais.

### Svetimšaliams nebeduos darbo lei dimų.

Visi apskrėčių viršininkai gavo vidaus reikalų ministerio įsakymą ne- bebėdavinti darbo leidimų ne Lietuvos piliečiams. Darbo leidimus svetimši aliams nuo šiol išdavins tik piliečių apsaugos departamentas, o Klaipėdoje gubernatūra.

— Žemės ūkio ministeris Aleksa apžiūrėjo Tiškevičių parką Palangoje. Vyriausybė esanti nusistčiusi jį nu- pirkti su visais Tiškevičių rūmais ir vedanti tuo reikalu derybas. Tiškevi- čiai už parką ir rūmus reikalauja 3.000.000 litų.

— Pasienio sargybinis ties Vištų- čiu pastebėjo žmogų, benešantį iš vokie čių pusės kontrabandą. Pareikalavo sustati, kontrabandininkas pasileido bėgti. Sargybinis pavartojo ginklą ir bėgį nušovė. Pasirodė, kad kontraban dininkas yra Vištųo valsė., Linkių km., gyventojas J. Čuprinskas.

— Dėl krizio šiemet gerokai su mažėjo pašto ženklų pirkimas ir telegra my siuntimas. Sumažėjimas palyginus su ankstyvesniais metais, siekia 20%.

### V t s D.

# Gyvenkit šviesiai ir plačiai

(tąsa)

Yra žmonės, vyrai, jie ne viena- tūriai, išmankintinti ir karui tinkami. Jis vienas lenkų nesutūrės, jei eis — ateis. Jam dabar reikalinga žmona. Prie keletą mėnesių išdavė seserį, mo tina sena.

— Laukėm, aš maniau, kad tu kur nors pradingai. Rankos šaltos.

— Rugsėjis, ką manai, — ji len gvai paspaudžia Prano ranką.

— Pas Soblius buvau užėjusii jį bernai buvo miestelyje.

— Mums laiško nėra? — klausia tėvas.

Albina žvilgterjį į Praną, kertelės lūpų suvirpa, pastebi Pranas, jai de- gant žiburį.

— Antanas Soblio rašo, buvęs di delis mūšis ties Gibais, mūšiškių daug nukentėję.

— Nu-u, — tėvas atsistojo, — o kaip su mūšiu Alfonso?

— Tai, nieko, — ji nežiūri į tėvą. Veidas nubalęs, blakstienos drėgnos.

— Tu verkėi, — Pranas nenulei- dzia akių.

— Ne, man truputį šalta...

Tokia graži naktis, bet šaltoka. Kas pas jus naujo? — ji kreiptasi į Praną.

— Nieko, vakar baigėm kultį ja us, šiandien tėvas užsimetė, girdi, pa-

plauk aviną. Aš norėjau dar palaikyt, sakau, bus riebesnis.

— Taip mes dar nesuspėjam su tais darbais. — Albina atsisėda už stalo, iš kėrtės paima knygą. „Aigi mantą“, varto gelsvus puslapius. Tė vas vilkdamas didelės kempės feina į seklyčia. Atsikosti.

Pranas žiūrėdamas į jos išlenktus, kaip piautuvo galiukas, antakius, smalsiai seka. Ji įbedusi akis, kažin ko susimąšėčius, liūdna žiūri į knygą.

— Kas tau, Albina? — jis priešęs paima ranką.

— Aš taip sau, — ji pakelia akis, didelės, melvaivi žalsvos ir vėl įsineigia į knygą.

Pranas nori pradėti kalbą, kurią jis jau antra diena apgalvoja, renka žodžius. Tokia sklaidi ir aiški buvo einant per beržyną.

— Tau ar nenuobodu vienai. Aš atečiau pas tave dažniau, bet vis su tuo laiku. Aš manau, tu galėtum pas mane ateiti ir nebegrįsti... Pas mus gyventi.

— Kur aš tėvą paliksiu, — ji žvilgterjį į ramų Prano veidą.

— Ateis Alfonsas, apsigėis ir ga lės su tėvu gyventi. Albina atsistojo: — Alfonsas apsigėis, su taip sa- kai. — Ji įbedė akis, tarsi Pranas pradeda piktus niekniekius kalbėti.

— Kas čia nuostabaus?

— Tu žinai, kur Alfonsas.

— Fronte.

Albina priėjo prie lango, nusigrę žusi žiūrėdama į rytus tyliai pasakė:

— Jis fronte...

Pranas uždeda ant jos kaklo ran ką, tarsi pratęsdamas kalbą: — Aš jam sakiau: „Alfonsai, vien- nas sūnus esi, tegu eina tie, kurie tu ri, eiti, o tu gyvenk prie tėvų ir apie šeimoms reikalus galvok. Ne klausė — išėjo. Ką gi. Koks čia dabar karas, pasitraukys po laukus ir sugrįš. Gal ir greit.

Tėvas išėjo iš seklyčios, pasimė iš užpečkio pakulas, atsisėdo pančių sukti.

— Aš tave palydėsiu iki beržyno — pasišildė Albina.

Prano pasirengimas vestuvių susi tarimui iširo. Albino siūlymas aiškiai prašė nešintis į namus.

Kelias vingiuojasi per beržyną, beržų šakos nuovargiu ir gelsvais la- pais siūlėna ryškloj ničnesenoj, už beržyno girdėti ramus upelio žlurleni mas.

— Aš eidamas per šitą beržyną, per upelį, labai dažnai galvoju apie tave. Kad aš būčiau beržas, o tu mie- ko sargo duktė. Aš mėnesienoj stovė- čiau, taip, regi, kaip tas plačišakakis beržas, o tu eitum vandenio į upelį. Arba būtų gegutė...

— Ir kukuočiau...

— Ir kukuočiau ant šakų, pačioje viršūnėje, apie meilę ir apie... — jis pažvelgė į jos akis, maloniai laukda- ins jos žodžio „tave“. Albina nepaž-

[velgusi į jį, staiga atsisėdusi ant kel mo, tyliai iškoš:

— Apie brojį, žuvusį karė... ku- knuočiau, apie brojį...

Pranas, žiūrėdamas į ją, nustebeš klausia:

— Kas tau?

Ji lyg ne savomis rankomis iš- traukia iš užančio laiška, išlta voką Pranui. Jis išvyniojėš laiška atsistoja prieš menulį, prisiškieš skaito. Albina uždengė akis prikyštės kampu, susilai kydama kūkčioja.

— Alfonsas... užmuštas! — Pra- nas nustebo. Guosti, ar verkėi kartu su ja. Abu geri draugai, iš vaikystės dienų jų nieks neperskyrė. Alfonsas nukautas, skamba jo ausyse, mato jį ant lauko gulintį, pristals kareiviškais rūbais apvilktą.

— Tai buvo didelis mūšis... ties Gibais — Pranas įveda laiška į voką, pavarto.

— Neverk, ir mes mirsim... Visi mirsim. — Jis neturi ką sakyti. Sve- tumus ir kvailius žodžius jai apie meilę kalbėjo, kada ji tokio skausmo kupina.

— Kodėl tu namuose nesakei? — jis atsisėda greta jos, paglosto plaukus. Kiek suvalkiota nosinė nuspaudžia anarą, sustingusią akies kertelėje.

— Kas bus su tėvu? Jis dabar akių nesumerks. Aš bijau ir sakyti.

— Girdi...

— Girdžiū.

— Abu į viens antrą pažūrėjo girdėdami duslų patrankų dundėjimą. Buvo truputį aptilę, paislėję vėl pradėjo.

(b. d.)



# DARIAUS IR GIRĖNO ISSKRIDIMAS

Konsulo žadeikio nušvietime

Kaunas. 22. VIII. Elta. Apie Darius ir Girėno išskridimą iš New Yorko teko patirti nepaprastai įdomių smulkmenų iš Lietuvos generalinio konsulo New Yorko, p. Žadeikio. Darius ir Girėnui belaukiant (nuo gegužės 7 d. iki liepos 15 d.) skridimui patogaus momento ir į jiedviem begyvenant Half Moon yšibutyje, New Yorko pakraštyje, p. Žadeikiui teko ne kartą su jais pasimatyti ir pasikalbėti. Jie višados darė įspūdžio, kad visiškai pasiiki savimi, ir tikino pakankamu „Lithuanicos“ technikinį įrengimu.

Lakūnai, ypač kap. Darius, p. Žadeikio buvo ne kartą klausinėjami apie leidimą, radio, parašūtą, finansinį stovį. Čia ir paskelbiamas visuomenės žiniai p. Žadeikio patirtas mūsų didvyriškų lakūnų nusistatymas tais įvairiais klausimais.

Abudu lakūnai, kap. S. Darius ir St. Girėnas, kaip Amerikos piliečiai, turėjo Jungtinių Valstybių pasus ir praprasas Lietuvos ir Vokietijos vizas. Tas vizas lakūnai pasirūpino pasiimti per Lietuvos generalinį konsulatą New Yorko tik tam atvejui, jei būtų priversti nusileisti Vokietijos teritorijoje. Ta čiau lakūnai nemanė kludyti nei Vokietijos nei lenkų koridoriams. Lakūnai paskutiniu momentu nusistaė skristi į Kauną, laikydami, kiek galima, Šiaurines Anglijos (Skotijos), Danijos, Baltijos jūros ir Karaliaučiaus — Tilžės krypties. Tačiau, tur būt, tirštas nakties rūkas ir vėjas juodu pasuko kiek iš kelio... Kadangi jie žinojo Atlanto virduryje turėsią stiprius vėjus iš šiaurės vakarų, tai jie nematė, kad galės atsidurti ir prie Londono, bet vis dėlto išmesnė kelionę ketino vykdyti ne per žemumą, bet Vokietijos ir Baltijos jūros pakraščiais. Bokienu jie turėjo 50 valandų (779 galonų) ir todėl nobijojo mesti mažų vingių reikalui esant. Lietuvos generalinis konsulas, lakūnų prašomas, kreipėsi ir į anglų generalinį konsulatą New Yorko dėl jų pasų vizavimo, bet konsulate buvo atsakyta: „Kam jiems mūsų viza? Juk jie nenori Anglijoje nusileisti, — jų tikslas — Kaunas. Tačiau, jei jie būtų priversti nutūpti Anglijos žemėje, tenorisirpina dėl vizos, — mes esame civilizuota tauta, ir anglų vyriausybė laikys sau garbę lakūnams padėti, jei jie pagalbos būtų reikalingi“.

Kanados ir skandinavų valstybių tranzitinės vizos, pasiteiravus, taip pat pasirodė nereikalingos. Amerikos spaudose pranešimai, kad mūsų lakūnai neturėję nei pasų nei vizų prasilenkę su tiesa. Tiesa begti yra, kad komercijos departamento leidimų jie neturėjo; klūčių tam jokių nebuvo: galėjo gauti leidimą, tik turėjo sumokėti 100 dolerių. Ta prasme kap. Darius išsitarė p. Žadeikiui. Bet, kad pas lakūnus pinigų buvo ne per daugiausia, o praeinčiai jiems buvo įgrisę iki gyvo kaulo, ypač turint galvoje Brooklyno lietuvių komitetą nuotaiką, o, iš antros pusės, lakūnams telegramoms reikalinga pinigų suma atrodė per didelę, ypač kad jie buvo numatę kone visą kelionę atlikti vandenų paviršiumi, tai jie, matyti, ir nusistatė skristi neatlėktų formuluoj, tikėdamiesi juos sutvarkyti, atlikę visą kelionę. P. Žadeikio buvo pakartotinai lakūnams priminta, kad dėl pinigų jie neturėtų varžytis ir kad jų pačių interesus, jei ne dabar, tai bent ateityje, laikytis valdžios nustatytų taisyklių. Tačiau lakūnų p. Žadeikio argumentai neįtikino; jiems tie formalumai atrodė trečiaeilu dalyku, ypač kad jie žinojo, jog apie jų transatlantinį skridimą iš anksto sužinos tiek Lietuva, tiek pakeliui esančios valstybės. Tai yra aišku, kad komercijos departamento leidimų mūsų lakūnai nesirūpino, gerai nusimanydami, ką daro, o ne dėl neapsižiūrėjimo. Kap. Darius p. Žadeikiui buvo pasitaręs: „Mūsų pasiryžimas niekam nėra paslaptis; taid pat nemanome,

kad mums kas blogo linkėtų ar pavydėtų; leidimas jūk mūsų per Atlantą vis vien neperkeliam“.

Dėl radio aparato. Mūsų lakūnai būtų galėję įsitaistyti priimtuvą nors tik sekti sekti signalams iš Kauno radio stoties dėl išvengimo pavojaus paklysti, pataikius į storus debesis ir rūkus. Jei jie būtų pareiškę norą radio turėti, būtų atsiradę ir tam tikslui pinigų. Kap. Darius p. Žadeikiui sakė, kad tą reikalą pavedė išspręsti Stasiui Girėnui ir kad Girėnas taip raportavęs, kad nesą tam nei laiko, nei rimto reikalo, nei ant greitųjų reikalingos sumos pinigų. Jiems labiausiai rūpėjo pasiimti kuo daugiausia benzino ir nesunkinti lėktuvo radio aparatų, kuriuos nesitikėjo reikės naudotis.

Kada kap. Darius, sykį atsilankęs į Lietuvos generalinį konsulatą, buvo p. Žadeikio paklaustas, ar jie turės parašūtą, jis atsakė: „Kam mums parašūta? Kada jūroje laivas skęsta, tai ir laivo kapitonas, nors ir galėdamas išsigelbėti, sykiu su savo laivu eina į jūros dugną. Jei „Lithuanica“ būtų vien tik Darius ir Girėno nuosavybė, tai bėdoje griebtumėme parašūtą, tai ir tegu sau lėktuvas dingsta. Bet „Lithuanica“ yra visų lietuvių turtas ir viltis; mes neturime teisės jos apiešti; mes pasiryžę „Lithuanica“ saugiai pristatyti į Kauną arba žūtį drauge“. Tie kap. Darius žodžiai p. Žadeikiui padarė giliausio įspūdžio. Jis pajuto, kad kalba su kukliu, bet kilnios sielos didvyriu, ir stipriai paspuodė jam dešinė.

Kada mūsų lakūnai gegužės 7 d. taip rizikingai (be kompasu ir kitų instrumentų) iš Čikagos atskrido į New Yorką, jiems reikėjo pasirūpinti galutinai „Lithuanicos“ įrengimu ir jiems buvo reikalinga greita finansinė parama. Brooklyno lietuvių skridimui remti ko mokitais jiems tuoj avansavo 200 dolerių. Bet, kad jie buvo priversti laukti patogaus skridimo momento du mėnesius ir vieną savaitę tai iš minėtojo ko miteto daugiau paramos negavo Lakūnai net susirūpino, kad jiems netrukus teksią „skola“ gražinti. Tačiau iki to neprėjo ir tuo tarpu išimtinai padėčiai susidarius, kili sumanytas iškotti finansinės paramos parengiant tam tikrą skaičių Lietuvos oro pašto ženklų ir juos paženklinaut.

Darius — Girėnas  
New York — 1933 — Kaunas.  
Tas sumanymas išgelbėjo lakūnų finansinę padėtį ir jie p. Žadeikiui pasakė: „Dabar nebėra mums reikalo kvaršinti galvas ir gaisinti laiką dalyvajant įvairiuose parengimuose, — da bar galėsime ramiai ruošti skridimui“.

Liepos 16 d. Čikagos parodoje turėjo įvykti „Lietuvių diena“. Į „Dieną“ ketino vykti ir p. Žadeikis. Todėl jis paraišė lakūnams laisvą, norėdamas su jais pasimatyti. Buvo susitarta susitikti 5 val. vakare liepos 14 d. Floyd Ben net Fieldo aerodrome, New Yorko prie miestyje. Nuvykus į sutartą vietą, teko arti valandos palaukti. „Bet štai, mat, ateina Darius ir Girėnas, — toliau pasakosime p. Žadeikio žodžiais, — abu ypatingai linksmai nusiteikė. Nuėjome į „Lithuanicos“ angarą. Ten stovėjo ir Wiley Posto lėktuvas, „Winnie Mae“, apie kurį triušėsi keli vyrai; stovėjo ir gen. de Pinedo lėktuvas. Pasigėrėjus įspūdinga „Lithuanicos“ išvaizda, ant kurios šonų buvo surašytos garbės rūmų pavardės, kap. Darius ir Girėnas pasivietė mane į angaro kampa, parinko tuščių benzino statinių ir paprašė sėstis. Kap. Darius prabilo: „Ką tik susirūpino iš dr. Kimballio, atleiskite mūsų pasivėlinimą“, ir čia pat iš kišenės išsitraukė Atlanto oro stovio brėžinį. „Pone konsule, mudu nutarėme ryt išskristi“. Tas lakūnų, pareiškimas, nors mano buvo lauktas, visgi mane smarkiai sujaudino. „Bet, vyrai, sakau, — nesiskubinkite, turite jūk daug lai-

ko ir progos susilaukti patogesnių oro sąlygų“. — „Ne, pone pulkininke, — perkirto mano kalbą kap. Darius, — vikas nutarta: skrisime, žiūrėki, štai Postas jau irgi pasirengęs, nėra ko geresnio ir mums belaukti. Amerikos pakraščiuose viskas gerai, gi atlante nors ir yra lietaus, bet vėjai yra mums palankūs ir tai mūsų kelionei yra svarbiausia; Europos pakraščiuose oras nepastovus, bat tai nesudaro mums pavojaus, — išsisuksime“. Nutarta. Man bepaliko lakūnams paspausti rankas ir palinkėti pasisekimo. Paklausiau: „Be ne gavote ir oficialų leidimą iš Vašingtono?“ — „Ne, — atsakė kapitonas, apsteisime ir be leidimo“. Galutinai apie nutarimą skristi lakūnai pasižadėjo dar pranešti vidurnaktin. Taip mums besitarant pasirodė ir Viktoras Jasiulaitis, „Lithuanicos“ mechanikas. „Sėsk čia prie mūsų, — sako Darius Jasiulaičiui, — pasakysiu naujieną: rytoj rytą skrendame į Kauną“. Nustebes ir nu džiugęs Jasiulaitis pareiškė, kad „Lithuanica“ yra paruošta ir bus laiku pripildyta benzino.

Toliau buvo kalbama apie atsilyginimų Jasiulaičiui: mūsi lakūnai jautėsi esą jam didžiai skolingi ir dėkingi. Kvietė jį į Kauną; mane praėė jam tai vokartę nupirkti; bet ovo sutarta laukti žodžio iš Kauno, skridimui vykus.

Liepos 15 d., sulėi dar nepatekėjus, mudu su žmona jau buvome aerodrome. Wiley Post jau pasirengęs iškėti. Čia pasirodė ir mūsų lakūnai. Kap. Darius, kaip paprastai, vis juokauja, gi Stasy Girėnas atrodė labiau susirūpinęs. Abu vengia daug kalbėtis. Štai Postas pakyla ir dingsta rytmečiu dausoje, o tuo tarpu Jasiulaitis baigia pildyti „Lithuanica“ benzinau. New Yorko laikraščių korespondental, Postui išskridus, nesiskirsto ir seka mūsų lakūnus. Visi uueiname į „Lithuanicos“ angarą. „Lithuanica“ baigiama krauti. Aerodromo viršininkas ir laikraščių reporteriai mėgina kap. Darius šnekinti, bet jis trumpai jiems atsakė: tai tik būsiąs visuotinis „Lithuanicos“ bandymas. Prie „Lithuanicos“ atstovai du policininkai. Mūsų lakūnų velduose matyti pasiryžimas ir paslėptas rūpestis bei nerimas. Matyti, jiems rūpėjo du dalykai: ar aerodromo viršininkas atsisveigiant į tai, kad jie neturėjo oficialaus leidimo iš Vašingtono, leis jiems skristi; antras ir svarbiausias rūpestis: ar „Lithuanica“ įstengs pasikelti į orą su 779 galonų degalo ir 32 galonais tepalo. Mat, mūsų lakūnai pirmiau darė bandymus tik su 80% pakrovimu. Kai „Lithuanica“ buvo jau pilnai prikrauta, kap. Darius susuko: „Atidarykite angaro duris“. Jo balsas visus, tarytum, suelektiravavo; atrodė, kad jis čia vienas šeiminkas ir vadas. Visi mes ten buvę nuėinome padėti „Lithuanica“ iš angaro išstatyti. Prie mūsų prisidėjo dar ir du prancūzai, Codos ir Rossi, kurie čia buvo su savo milžinišku lėktuvu...

Mūsų lakūnai, sėsdami į savo lėktuvą, akimis atsiveikino su savo palydovais. Atrodė jie didvyriškai, jų akys degė džiaugsmo lėpsna, kad štai atėjo momentas, kada jie gali pradėti vykdyti savo išsavaotą žygį. Mūsų širdys kupiną džiaugsmo, savo akimis matant, naujus Lietuvos didvyrius gimstant. Bot mūsų entuziazmas maišėsi su baimė: ar mūsų lakūnams pavyks pakelti „Lithuanica“ į orą? Jei pavyks pasikelti, — sakydavo kap. Darius, — tai bus jau 95% visos kelionės... „Lithuanicos“ motoras sužėė ir emė kaip žirgas draskyti žemes. „Kontaktas“ — pasigirdo paskutinė kap. Darius komanda — ir „Lithuanica“ pradėjo begti taku. Palydovams kraujas gyslose sustingo — „Lithuanica“ vis dar bėga žeme — bot štai pakyla ir, trumpą momentą pasirodžiusi saulėteko ūkanose, iš mūsų akių, kupinų vilties ir džiaugsmo asarų, pranyko; jėdu išskrido, nugalėjęs Atlantą, nusileisti aužinybė“.

• L. A. •

„LIETUVIS BRAZILIJOS“  
— GYVENIMO VEIDRODIS

## Kronika.

GRAŽUS VILTIES VAKARAS.

Sekmadienį, rugsėjo 17 d. 8 val. vakare, B. Liet. Jaunimo S-ga «Viltis» surengė gražų vakarą, Lietuvių Namų salėje rua Bandeirantes 92. Buvo suvai dinta 3 jų veiksmy komedija „Trys Mylimos“. Vaidinimas pasisekė gerai ir publikai labai patiko. Po vaidinimo, vinietis lietuvis, p. Zabrockis labai gra žiai padeklamavo «Birutę».

Toliau «Vilties» choras padainavo keletą labai gražių lietuviškų dainelių. Ypač gerai pasisekė „Blezingalės“, „Laisvės daina“ ir „Vilnius“. Publika triukšmingais delnų plojimais lydėjo kiekvieną dainelę.

Programai pasibaigus buvo šokiai, griežiant lietuvių dudu orkestrui. Publikos buvo tiek daug, kad netilpo į salę. Šis vakaras turėjo ypatingai didelį pasisekimą.

Tvarka buvo pavizinga. Jaunimas labai gražiai linksminosi iki 4 val. ryto. Tai tikrai pavizingas ir gražus vakaras. Pageidautina ir daugiau tokių gražių vakarų.

Buvę.

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINKLO  
STATYMO FONDUI KONCERTAS —  
BALIUS

Villa Anastacio rajono lietuvių iniciatorių grupė, susidedanti iš p. p. F. Cemarokos, Vl. Eidrigėvičiaus, J. Džulgelio, M. Kirilausko, F. Gumuliausko, T. Mažeikos, J. Gudaičio, St. Špokausko, Ig. Ribikausko, St. Jonaičio, L. Gai galo, V. Mizerevičiaus, J. Maziliausko ir Ig. Svinkūno, š. m. rugsėjo 14 d., Dr. J. Basanavičiaus vardo prad. mok. rua Camacan 117, padarė susirinkimą, kuriame buvo svarstyta tragingai žuvusių mūsų lakūnų Darius ir Girėno paminklo statymo fondui lėšų klausimas.

Prašešimą darė p. F. Cemaroka, pažiškindamas šio susirinkimo svarbą. Visi susirinkimo dalyviai gyvai prisidėjo prie šio klausimo svarstymo. Galutinai prieta išvada, kad š. m. rugsėjo 30 d. (šeštadienį) reikalinga surengti koncertą — balių su sekančia programa:

- 1.) Prakalbos
- 2.) Deklamacijos
- 3.) Koncertinė dalis
- 4.) Gyvas paveikslas ir monologas
- 5.) Šokiai iki 4 val. ryto. Visas

pelnas skiriamas Darius ir Girėno paminklo statymo fondui.

Jei dėl blogo oro ar kitko koncertas duotų nuostolio, tai iniciatoriai jį padengia savo lėšomis.

Išrinkta veikiamasis organas iš 3 ju asmenų, į kurį įeina p. p. Vl. Eidrigėvičius, F. Cemaroka ir L. Gaigalas. Koncertinė programa galutinai bus išdirbta išrinktos valdybos. Prie parengimo darbų prisidėda visi susirinkimo dalyviai.

Valdyba.

MATĖM VYTAUTO JUBILIEJAUS  
FILMA.

Sekmadienį, rugsėjo 17 d., kaip buvo laikrašty skelbta, lygiai pirmą valandą, šv. Antano bažnyčios parapiljinėje salėje buvo du kartu parodyta 1930 metų Vytauto Didžiojo Jubiliejaus filma.

Mūsų kolonijos susidomėjimas filma buvo nepaprastai: buvo atvykusių žmonių filma pamatyti iš aplinkinių miestelių ir keletas asmenų net iš Santos miesto. Nors salė gana erdvi, bet vienu kartų visų žiurovų negalėjo sutalpinti, todėl žmonėms teko pusantros valandos laukti antro seanso.

Dideliu pasitenkinimu turime pasakyti, kad mūsų žmonės buvo labai kantrūs ir labai gražiai laikėsi ir salėje ir už salės, laukdami savo eilės. Neatsirado nei vieno, kurs būtų atsiskęs tą progą aukoti Vytauto Muzėjui. Viso aukų buvo surinkta virš 600 milreisu, (626\$500). Atskaičius turėtas išlaidos: kinooperatoriui už darbą ir už suvartota medžiagą, dar virš penkių šimtų milreisu gaus Vytauto Muzėjaus Komitetas Kaune. Tai bus lyg ir maž-



sų kolonijos auka šitam dideliam pastatui, kuris amžiams primins būsimoms kartoms mūsų didingą praeitį.

Dėl pačios filmos, žinoma, gali būti įvairių nuomonių, bet vieną turime pasakyti, kad čia tėra užfiksuoti pačių iškilmų minėjimo faktai, tai nėra joks veiklas. Pirmas įspūdis visiems priminė tolimą Tėvynę, daugeliui pažįstamas gimtąsias vietas.

Pači filmo, mūsų supratimui, turi daugiau istorinį pobūdį ne meniską; norėta įamžinti įvykius ir žmones, kurie buvo Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktuvių dalyviais.

Žiūrint filmą, gaunasi labai sutirštintas fonas tų pačių asmenų dažnam pasirodyme, bet žinant gerai kad tais metais daugely vietų tos iškilmės vienai ar kitai buvo minimos, gali ma susiorientuoti.

Ir iš viso gaunasi įspūdis kad filma gaminta Lietuvoje tik faktams užfiksuoti, bet nei tam kad ją galima būtų svetimiems rodyti, nes ne lietuviai filmoje vargu būn ką galeitų suvokti apie Lietuvą ir lietuvius.

Negalima būtų tvirtinti, kad ši filma tinkamai būtų buvusi Lietuvoje nutraukta, nes nei vieno gražesnio mūsų gamtos vaizdelio, lyg tyčia, neužfiksuota, o juk turime labai gražių vietų kad ir to paties Kauno apylinkėse. Nieko nėra iš mūsų dabarties, neskaitytant paties Jubilėjaus kronikos, todėl mūsų širdžiai nedaug tepasako.

Būt vis dėlto pamatyti filmą jodu.

Matęs.

## PASAULYJ

Tereri tai Argentinoj.

Buenos Aires 20. IX. Nicochea policija susėk didelę grupę agitatorių, kurie visi buvo svetimšaliai. Pas juos rasti daug ginklų ir sprogstamosios medžiagos, įvairių biuletenių, prklamacijų ir planų, kurie liūdi, kad ši organizacija buvo grinai teroristų.

Mirė Annie Besant.

Londonas. 20. IX. Reuterio korespondentas praneša, kad Bombajuje (Indijoj) mirė žymiausia pasauly teozofistė ponla Annie Besant. Ji sulaukė 85 m.

## A. MAJUS.

(tąsa 48)

**B**landicia, f. švelnumas; meilumas; lepumas.  
**B**landicioso, adj. pataikaujamas.  
**B**lasonador, m. pasipūtėlis; pagirinas.  
**B**lasonar, v. pūstis, girtis; didžiutis.  
**B**lasphemador, m. piktažodžiautojas; paleistalieuvis; nepraustaburnis  
**B**lasphemar, v. keikti, piktažodžiauti.  
**B**lasphemia, f. keikimas, piktažodžiavimas.  
**B**lasto, m. užmazga, diegas; gemalas.  
**B**lendz, f. loma; įsikimimas.  
**B**lindagom, f. apėnarvavimas, aptaišymas šarvais; blindžas.  
**B**lindar, v. aptaisyti šarvais, apėarvoti.  
**B**loco, m. rąstas; trinka; blokas.  
**B**loquear, v. apsupiti; apgulti (tvirtovę, miestą).  
**B**loqueo, m. apsupimas; apgulimas.  
**B**oa, adj. (fibom), gera; viras boas, susitaikyti, susitarti; s. f. boa (smauglio rūšis).  
**B**oamento, adv. palankiai, nuo širdies.  
**B**oasvinda, f. pl. sveikinimas.  
**B**oato, m. žinia; gandas.  
**B**obagem, f. paikyste, kvailystė.  
**B**obeat, v. kvailiuoti, išdykauoti.  
**B**obic, f. kvailystė, paikystė.  
**B**obo, m. kvailys, paikius, šmutas.  
**B**oca, f. burna; snukis; nasrai; žiotys; anga; ištaka (upės); ašmens; a — da

# Dėmesio! Dėmesio!

Jaunimel! nepraleisk progos pasilinksminti ir paokti! i. m. rugsėjo mėn. 3, 10, 17 ir 24 dienomis, sekmadieniais B. L. Jaunimo Sga «Viltis» rengia linksmus iokiu

## VAKARUS

Lietuvių Namų salėj rua Bandeirantes 92.  
 Vakarų pradžia 7 v. vak. pabaiga 12 v. naktį  
 GRIEŽ LIET. DUDU ORKESTRAS

Pakvietimai gaunami «Liet. Braz.» redakcijoj ir pas draugijos narius.  
 «Viltis» Valdyba.

amžiaus. Vėlonė visą savo gyvenimą paventė teozofijai. Ji yra parašiusi daugybė teozofinio turinio knyga.

Didelės Audros Ispanijoj.

Madrid. 20. IX. Saragoça rajone siautė baisi audra su ledais. Apie 100 žmonių buvo sužeista dideliais ledais, kai jie ėjo per tiltą ant Ebro upės. Sužeistųjų daugiausia į galvą, nes ledų gabalai siekė iki 70 gramų svorio. 38 žmonės paguldyti į ligoninę. Ledai išdaužė tukstančius langų ir elektros lempu. Apie ketvirtį valandos visoks susisiekimas buvo sustabdytas.

Didelis vėsus Japonijoj.

Tokio, 20. IX. Ismigaki saloje siautė bausis ciklonas, per kurį žuvo 3 žmonės. Vėsus sugriovė ir apgadinė apie tukstantį du šimtu namų. Taip pat sunaikinti dideli pasėlių plotai. Nuos totiai labai dideli. Vėsus, kuris nukrijo į šiaurę, pridarė didelių nuostolių ir Korejos pusiasaly.

Mažosios Entantos Konferencija.

Bucarest. 20. IX. Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris Beneš vyks į Sinais, kur įvyks Mažosios Entantos Konferencija. Taip pat atvyks į konferenciją ir Jugoslavijos kancleris Jevtič. Konferencija prasidės rugsėjo 25 dieną.

Konfiskavo Hitlerio knyga.

Varšuva. 20. IX. Katovicų (Lenki

joj) miesto tribunolas įsakė konfiskuoti Hitlerio parašyta knyga «Mein Kampf». Nurodoma, kad knygoj yra vietų, keiks mingų Lenkijos visuomenei.

— Čylėj prasidėjo didelis žydų kongresas, pirminkaujant žydų Federacijos pirminkui Mauricio Faivovič. Kongresas išnėsė visą eilą nutarimų, liečiančių žydų reikalus.

— Paskutiniomis Italijos statybinėmis žiniomis, Romoje yra vienas milijonas ir septinsdešimt penki tukstančiai gyventojų.

— Romą atvyko Tarptautinio Architektorių Kongreso nariai, kuris posėdžiauja Milane. Kongresistai uždėjo vainikus ant Nežinomojo Kareivio Kapo ir ant mirusiųjų fašistų altoriaus. Poto jos priėmė princas Boncompagni — Ludovizi, Romos miesto galva.

— Vienos policija (Austrijoj) susėkė Austrijos nasistų centras. Areštuota keliolika valdininkų, priklausančių nacional — socialistų partijai, tarpe kurių ir policijos Komisarar Begus.

— Austrijoj sudarytas naujas ministrių kabinetas, kuri jau trečia kart sudaro min. pirm. Delfus. Kancleris dabar turės keturių ministrių portfelius.

## BRAZILIJOJ NAUJIENOS.

Prezidento Getulio Vargas Pranešimas.

Pranešama, kad prezidentas Getulio Vargas prieš išvykdamas į Šiaurės Brazilijos etadus jau paruošė dalį planus pranešimo, kurį darys konstituciniam seimui susirinkus. Pranešime bus nušviesta Brazilijos politinė ir ekonominė padėtis (tęsinys 6 pusl.)

### VISI!!! VISI!!!

Sekmadienį, Spalio 8 d. važiuoja tik į

## VILLA GALVÃO

KUR L. SPORTO SGA «LITHUANIA» RUOŠIA DIDELE

# GEGUŽINE

Gegužinė rengiama Villa Galvão parke. Važiuoti iš stoties Tamanduaei Linija Cantareira.

GRIEŽ LIETUVIŲ DUDU ORKESTRAS  
 Pradžia 9 val. dienos, pabaiga 6 val. vak.  
 Pakvietimai gaunami «Liet. Brazilijoj» Redakcijoj ir pas narius.  
 Valdyba.

fig. klajoti, kliedėti, niekus plepėti.  
**B**ofe, m. plautis; fig charakteris, būdas; homem de maos bofes, piktas (kertingas) žmogus; mostrar os bofes, da canima, marškinių įstatyti papuošalai (krūtinė).  
**B**ofetada, f. ausų daužymas, žandinių davinimas.  
**B**ofete, m. valgomasis (arba mokamasis) stalas.  
**B**oga, f. gaidpirštis (tokia gėlė).  
**B**ohemia, f. Bogemija (Čekoslovakijos provincija); ištirkavimas, valiū kavimas.  
**B**ohemio, m. Bogemijos gyventojas; cigonas, vaikata; adj. bogemiškas.  
**B**oi, m. bulius, jautis, veršis; oiho de —, mažas apskritis langelis; o passo de —, lėta, iškilminga oisena; ser pé de —, būti pastovus (ištvėrimingas).  
**B**oia, f. gairė (keiliarodė) vandenį; stiprus vėjo smūgis, plūdė.  
**B**oia da, f. jaučių banda (kaimenė).  
**B**oia deiro, m. jaučių varytojas (plėmuo).  
**B**oianta, adj. plaukiąs; plaukiamas.  
**B**oia o, m. cilindriškas molinis ar skardinis puodas.  
**B**oiar, v. plaukti; ginti, varyti.  
**B**oiardo, m. bajoras.  
**B**oiana, f. žirnikas.  
**B**oieiro, m. boiašeiro.  
**B**ojar, v. tinti, pusti; kilti; brinkti; matuoti tūri.  
**B**ojo, m. pilvas; tūris; puikumas; fig. gabumas.  
**B**ojudo, adj. p. l. vuotas; išsistatęs, pui kus.

**B**ola, f. rutulys, bolė, sviedinys; keglis ar biliardo rutulys.  
**B**olacha, f. sausainis; fig. smūgis žandan.  
**B**olada, f. metimas, sviedimas; sviedinio (kulipkos) smūgis.  
**B**olandas, f. pl. skubumas, greitas darbas; em —, paskubom.  
**B**olandeira, f. dantytas (oukraus mašine).  
**B**olar, v. suduoti sviediniu; pataikyti adj. terra —, molinga žemė.  
**B**olbo, m. šaknies vaisius; svogūnas.  
**B**olboso, adj. šaknavaisingas; kerotas bulvių krūmas; gausus šaknų vaisiais.  
**B**oldrie, m. diržas; juosta; juostiamieji šarvai.  
**B**olear, v. apskritinti, daryti apskritą; valdyti vežimą.  
**B**oleeiro, m. vežikas.  
**B**oleia, f. branktas; švytuoklė; šulnio svirtis; vežiko sėdynė; conduzir á — iš baido valdyti arklį.  
**B**oleima, f. prastas pyragaitis.  
**B**oletiu, m. raštiškas pranešimas; biuletinis; valdiškas liūdymas; valdiškas laikraštis.  
**B**olėto, m. buto raštelis; butas.  
**B**olha, f. pūslukė; muilo burbulas.  
**B**olhar, v. pūsti burbulus; virti, kunkuliuoti.  
**B**olheho, m. kukurūzinė duona.  
**B**olir, v. paliesti; pajudinti.  
**B**olo, m. paplotis; skrylis; ragaišis; stotymas (lošiant).

(b. d.)



**ALFAIATARIA „VILNIUS“**

Lietuvi, išeivi, norėdams turėti elegantiškai pasiūtus rūbas, kreipkitės į siuvyklą „Vilnius“. Čia siuvama rūbal sulig naujausiomis madomis. Kirpėjas diplomatas Amerikos ir Brazilijos kirpimo sistemos.

Didelis medžiagų pasirinkimas, vietinių ir užsieninių.

KOSTIUMAI SIUVAMI UŽ 70\$000.

SIUVYKLA „VILNIUS“,  
Rua da Mooca 561.

**Jau keturi metai suėjo,**

**kaip „LIETUVIS BRAZILIJOS“**

lanko ne tik S. Paulo lietuvius, bet ir tolimoje provincijoje gyvenančius fazendų darbininkus prijauniančius lietuvių. Per tris metus savo gyvavimo, jis spėjo sustiprėti ir atsistoti pirmoj vietoj lietuviškos kolonijos reikalų gynime.

Įžengdamas į 5-sius metus „Lietuvio Brazilijoje“ žada ir gi savo skaitytojams tiekti įdomiausių ir naudingiausių žinių iš visų pasaulio kraštų. Todėl kiekvieno lietuviu pareiškta stoti į mūsų eilę. Kodėl? Todėl, kad „Liet. Brazilijos“ yra rimčiausias, didžiausias, nepolitinis, lietuviškos minties laikraštis, beto yra pigiausias, nes Brazilijoje kainuoja tik 10\$000 metams, 6\$ pusei metų ir atskiriems mėnesiams po 1\$. Užsieny — metams 20\$, pusei metų 12\$.

Metiniai skaitytojai gauna dovanų gražių lietuviškų žurnalų.

**ADRESAS:**

„LIETUVIS BRAZILIJOS“ Caixa postal, 1764 SÃO PAULO

**Dr. B. K. Chipiakoff**

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. app. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Už apmokamus skelbimus redakcija ir administracija neatsako

**Daktaras**

**A. JAZARA-SNEGE**

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 2 — 6 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Tel. 2-5068 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

**Laboratorija**

MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS

(Nugarakaulio smegenų kraujo šlapimo ir išmatų). Tikras ir geras.

DR. A. KANDIA IR M. KOGAN.

persikėlė į Rua Barão Itapetininga 52. 3 aukštas. Telef 4-0218

**„LIET. BRAZ.“**

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampe,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoje,
- 5) Darlono krautuvėj S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Pra-tes 99a. pas atskirus

platintojus visuose miesto rajonuose ir „Liet. Braz.“ redakcijoje visomis dienomis.

**Pranešimas.**

Pranešama visuomenės žiniui, kad „Liet. Sąjunga Brazilijoje“, Lietuvių namo rua Bandeirantes 92, atidarė KNYGYNĄ. Knygos skaityti išduodamos Sekmadieniais nuo 1 iki 4 val. vak., antradieniais ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 12 iki 3 val. p. Mokesnis 1\$000 į mėnesį.

Knygyno Vėdžjas.

**DR. S. MEITIN.**

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Priima: vidurinių, veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 37 a salas 8 — 9. Tel. 4 0715.

**Dr. A. M. Kandia**

Venerinių, vidurinių ir vaikų ligų. Priima: nuo 9 iki 11 v. ir nuo 3 iki 6 val.

Analizė ligoniams nemokama. persikėlė į rua Barão Itapetininga, 52. 3° andar, Telef. 4-0218.

Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai

**„BERNARDO“**

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“, įsteigta 1890 metais. Atlieka įvairius darbus fotografijų srityje. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas. ARTHUR SCHMIDT Rua São Caetano, 111 (senas n.103) São Paulo.

**PINIGU KURSAS.**

Litas	2\$300
Prancūzų frankas	\$720
Vok. markė	4\$410
Ital. lira	\$980
Doiseris	12\$420
Urugvajaus pezas	7\$000
Argentinos pezas	4\$300
Anglų svaras	60\$235
Lenkų	1\$920

**Vedybų tikslu.**

Paieškau panelės lietuviškos ar latviškos, ne vyresnės 30 metų. Esu Lietuvos latvis, kalbu gerai lietuviškai tarnauju susisiekimo ministerijoje, gaunams 600\$000 mėnesiui. Esu 33 metų amžiaus.

Suinteresuotoms panelėms galiu išsiųsti savo paveikslą su smulkiu savo biografijos aprašymu.

Adresas: José Pyragius, Inspectoria de Estradas Petropolis (E. Rio).

**PRISIEKUSIS VERTEJAS.**

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, visokius liūdijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilytybės įgijimui.

**MIGUEL OCOUGNE**

RUA 15 DE NOVEMBRO NR. 32. TEL. — 2-6393.

**MEDICINOS FELČERIS.**

Baigęs rusų medicinos klasinę mokyklą su 25-ų m. praktika ligoninėse ir klynikose Rusijoje, Vokietijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje, prityręs gydyme vidurinių, odos, lyties (venerinių), nervų, širdies, džiovos, mažakraujystės ir kitų ligų.

Kalba Lietuviškai, Rusiškai, Lenkiškai, Vokiškai ir Portugališkai.

**IZIDORO GARLO**

Rua Anhaia 100 (B. Retiro).

Sklypai išsimokėimui be nuosimčių ir nemokamai plytos

**VILLA MARIA**

BONDÉ 34 C AUTOBONDE „VILLA MARIA“ 1\$ LARGO DA SE.

VIETA AUKŠTA IR SVEIKA

AGENCIA:

Avenida Guilherme Cotching, 136

Kino Villa Maria rūmuose.

Kalbame lietuviškai, rusiškai, latviškai, lenkiškai ir t. t.



(tesinys iš 4 pusl.)  
 nomine padėtis, ir laikinosios vyriausybės nuveiktieji darbai.  
 Pranešimas galutinai bus baigtas ruošti per prezidento ekskursiją po šiaurės etapus. Spėjama, kad prieš būsimą prezidento rinkimus p. Getulio Vargas aplankys dar Pietinės Brazilijos etapus.

**NAUJAS DIENRAŠTIS**

Rio de Janeiro mieste greit išies

naujas dienraštis „Avante“, skirtas nacional — socialistiniai propagandai.  
 Laikraštis leidžia ir redaguoja Augusto Pamplona ir Severino Carneiro.

**DARBO REGULIMENTAS.**

Laikinosios vyriausybės galva p. Getulio Vargas pasirašė dekretą, kuriuo sureguliojamas darbas visiems teatrų, viešųjų vietų ir pramogų tarnautojams. Naujas dekretas pasirašytas iš šiaurės, kur dabar randasi p. Getulio Vargas.

**Nuo Redakcijos.**

Šiuo pranešame, kad „Lietuvis Brazilijoje“ Redakcija ir Administracija atdara kasdien nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakare nuo 7 iki 9 val. nakt, išskyrus sekmadienius. Sekmadieniais nuo 1 1/2 val. p. p. iki 4 val. vakaro.

Primename visiems gerb. mūsų skaitytojams, kurie dar nėra atsilyginę už prenumeratą, pasiskubinti atsiskaityti, nes kitaip būsimė priversti laikraščio siuntinėjamą sustabdyti.

Dar karta pranešame visiems provincijos lietuviams, kad esamų Redakcijos pašto dėžutėje laišku, savo lėšomis nepersiuosinėjame. Laiškus persiunčiame tik gavę pašto ženklus persiuntimui „Lietuvis Brazilijoje“ Redakcija ir Administracija.

**DĖMESIO!**

Villa Anastacio Iniciatorių grupė, Dr. J. Basanavičiaus vardo liet. prad. mok. salė, rua Camacan 117, š. m. rugsėjo 30 d. (šešta diena) rengia

**Dideli KONCERTA**

Tragiškai žuvusių lakūnų Dariaus ir Girėno paminklo naudai, Dainuos žinomi Sao Paulo lietuviai, daininkai T. Mažeika ir V. Eidrigėvičius, akuonpanuojant prof. Ivanovui. Solo piano išpildys prof. Am. Iris D. Angelo.

Deklamacijos, Žaislai, šokiai, iki 4 val. ryto.

**GRIEŽ LIETUVIŲ DUDŲ ORKESTRAS.**

Pradžią 8 val. vak., pabaigą 4 val. ryto.

Pakvietimus prašoma pasirūpinti iš anksto, kurie gaunami „Liet. Braz.“ Redakcijoje, mokykloje ir pas atskirus platintojus.

Iniciatorių Grupė.

**Prancūzu Navigacijos Kompanija**

**SUD ATLANTIQUE — CHARGEURS REUNIS.**

Išėjimas greitųjų laivų.

IŠ SANTOS Į PIETUS

IŠ SANTOS Į EUROPA

Kerguelen — — C. R. 24	Rugsėjo	Groix — — C. R. 30	Rugsėjo
Massilia — — S. A. 6	Spalio	Kerguelen — — C. R. 10	Spalio
Lipari — — C. R. 13	Spalio	Massilia — — S. A. 13	Spalio
Formose — — C. R. 26	Spalio	Lipari — — C. R. 30	Spalio

Daroma sąmos iš Lietuvos 3 kl. paprasta, 3 kl. su kabina ir 3 kl. pugerints.

**AGENTAI:**

S. PAULO

SANTOS

Cia Comercial e Maritima  
 Praça Ramos de Azevedo 9.

Cia Chargeurs Reunis  
 Rua 15 de Novembro, 186.

**Pranešimai**

**SKAITANČIOS VISUOMENĖS ŽINIAI.**

Šiuo pranešama, kad prie V. Anastacio Dr. J. Basanavičiaus vardo lietuvių prad. mokyklos vieša skaitykla nuo šio laiko vėl pradeda veikti.

Skaitykla atdara trečdieniais ir šeštadieniais nuo 6 iki 10 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 2 iki 4 v. p. pietų.

Į mokyklos knygyną neseniai gauta labai daug įdomių naujausių romanų ir šiaip įdomių pasiskaitymo knygų.

Knygų knygynas turi virš 700, kurios duodamos skaityti už 1\$000 mėnesiui įnešant 3\$000 užstato.

Knygos išduodamos kas dien nuo 6 iki 8 val. vakaro ir sekmad. nuo 2 iki 4 val. p. p.

Mokykla turi ir savo pašto dėžutę 2157 nr., kuria leidžia naudotis ir kitiems įmokėjusiems metams 2\$000.

Mokykl. Valdyba.

Bom Ketiro, Vysk. M. Valančiaus vardo lietuvių pradžios mokyklos visuo tinitė tėvų komiteto susirinkimas įvyks mokyklos patalpoje, rua Bandeirantes 92 š. m. rugsėjo m. 24 d. (sekmadienį) 2 val. po piet.

Tėvų Komiteto Valdyba.

**AR JAU ATNAUJINAI PRE NUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!**



**Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis**

Laivų išėjimas į Europą	
Siqueira Campos 27	IX 33
Pionier	28 IX 33
Ruy Barbosa	12 X. 33

Krinos pigtos.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išsivystė klausymais. Negalintiems atvykti į Sao Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyti galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitis ir sąžiningas.

**CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA** [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

